

RASKOVANI

IZLAZI SVAKI ČETVRTAK, 11 JUTRA.

PREDPLATA: TROMJESEČNO DINARA 13, GODIŠNJE DINARA 52. OGLASI PO CIENIKU.

UREDNIŠTVO I UPRAVA KUĆA Br. 543 - VODICE.

RUKOPISI SE NEVRAĆAJU,

POJEDINI BROJ DINAR

VLASNIK, DIREKTOR ODGOVORNI UREDNIK:
PAVAO ROCA

TISAK: PUČKE TISKARE - ŠIBENIK.

Državna trošarina na vino u Dalmaciji.

Inicijativa za povoljno rješenje.

Prikazuje: Miho Jerinić.

Ko i kada plaća trošarinu.

Najbolji tumač privremenog zakona je Min. financija i ovo je javilo, da državnu trošarinu plaća sključivo konsument — a ne producent. To smo mi svi znali, ali u to nisu vjerovali naši vinogradari. Oni su i proti tomu, da ovu trošarinu plaća i konsument, jer vele, da će u tom slučaju oni morati za 35 din. cjenje dati vino. Ova bozazan vinogradara izgleda na prvi mah opravdana, ili nije, kada se uzme u obzir da će se naši vinogarlari organizovati, kako to zahtijevaju i traže njihovim interesima. Jedni se od njih danas nalaze u političkoj zemljoradničkoj zadrugi; drugi i treći pripadaju ovoj ili onoj stranci, i tako rastrkani nisu u položaju da sve svoje sile, napor i trud posvete uređenju i rasprodaji vina, kao što su akupili svoje sile oko uzgajanja loze. Naši vinogradari u prvom redu — veliki postotak od njih — misle, da su, kada su okopali i obrezali ozu; osumporali cvijet; polili lišće; otrgali i o-nečili grozde; učinili sve, što su imali učiniti. Ma zaliju u bačve i onda gledaju i pitaju okolo a okolo: gdje je kupac vina?

Tu leži zec, kojega ubije kupac vina — a ne njegov producent. Kada naši vinogradari budu imati svoju vlastitu stručnu organizaciju, onda se ni ne će plašiti ni protiviti trošarini, kao ni osalim porezima. U toj njihovoj Udruzi moći će sjeliti seljaci svih stranaka, jer toj organizaciji ne e biti glavna zadaća, koga će se birati u Naro-linu Skupštinu, nego kako će se njihovo vino do-ro urediti, a još bolje prodati. Iz konobe treba iaciti politiku vana, a bačve sumporat, vino pre-akati, uređivati — i početi ga prodavati tek ruge godine, a ne imati straha, da će na ljeto iknutu i poći na mufu. Dobro uređeno vino ri-etko se kvvari, a toči se tek druge a ne prve godine. Za ovo i neznadu mnogi naši vinogradari!

Jedan primjer: Vinska je klauzula ubila dalm-ino. Svi to znamo. Političke su naše stranke na- adale onda vladu, koja je sa klauzulom pogodo-ala Mađzare i Nijemce. Svi naši prosvjedni nisu spjeli. Tirolski vinogradari nisu se upustili u rosvjedne skupštine, oni su osnovali vinarsku u- rugu, stvorili za cijeli Tiroi jedan tip vina, dali u ukus i buket, pa onda s njim potražili tržišta. nali su nečekivani uspjeh. U Beču se prodavalo a hekto talijansko vino 32 kr. a na malo u go- tionam 48 do 60 para litra; dok je tirolsko i- no postiglo cijenu na veliko bilo do 80 kr. a na malo se prodavalo 30 para kvarat ili 1.20 litra i o jednaka je cijena bila u malim i srednjim re- tauracijama, pa i u hotelima. U razlici od 32 r. po hekto do 48 ili 60 kod prodaje na veliko, ao i u razlici od 80 kr. do 120 kr. uračunata e dobit maloprodaje, konsumni dajci sa općinskim pokrajinskim prizvezima, koje su plaćali konsumenti ne producenti.

Našim vinogradarima, ako žele sami sebi do- ro, više bi mogao vrijediti ovaj klasični primjer,

nego sve petlanije i stranačke čarolije. Stranke su političke i za vrijeme klauzole opstojale, ali vinogradarima nisu pomogle ništa. Političke stran- ke postoje i danas, a vinogradarima leži vino u bačvama i leži se mnogim pokvari.

Ispravno i nepspravno stanovište poslanika „Pučke Stranke“.

Mjesni organ Pučke Stranke »Nar. Straža« u broju 16 donša brzovaj iz Beograda, da su poslanici dr. Korošec i dr. Dulibić upozorili Min. fin. na teško stanje i porazne posljedice

- 1) »kad se iznimno na ove krajeve ne bi ukinula ova visoka trošarina na vino,
- 2) ili barem utjeravala prama odredbi privrem- enog zakona o trošarini i
- 3) da se prema odredbi privremena zakona o trošarini ima plaćati trošarina samo pri uvozu vina u mjesta podložna trošarini.«

Sa ova dva javna čovjeka veže me staro znanstvo iz bečkog parlamenta, pa ako i rekнем koju, što im neće biti po čudi, ne radim to da im stvaram neprilike između birača, nego da ih lealno i pošteno upozorim na njihovo nepspravno i pogriješno stanovište u pitanju trošarine na vino u nadi da će oni uvidiv pogriješku istu sami ispraviti

Prvi njihov zahtjev je ispravan i svaki će ga seljak objeručke potpisati i ako ga vlada ne će moći poprimiti i pretegnuti na sve vinogradare već jedino na one kojih proizvod vina neprelazi jedan stanoviti kvantum. I nebi bilo ni pravo, da, vinogradar, koji jedva smogne jednu, dvije bačve vina (20—40 mira) plaća istu trošarinu, koju plaća i onaj, koji nakupi 5 do 10 bačava. Nego jer se ovdj govori o trošarini, to će Vlada kojoj je do toga, da od vina utjera neki doprinos, mo- rati ukinuti trošarinu na cijeli proizvod vina u Dalm a za one, koji mogu plaćati državni jedan doprinos na vino, uvesti ili jednu novu vrstu po- reza ili im prama količici vina, koji prodadu, po- visiti porez na ličnu dohodarinu. Iznimke će Vlada morati da uvede za male producente, koji su, kad i uz najpovoljniju cijene prodadu vinu, prinuždeni, da se do druge ljetine ponovno zadužuju ili da, Vlada uvede trošarinu na vino u cijeloj Dalmaciji, ali da se istodobno pobrine, da »Narodna Banka« podijeljuje bezkamatne zajmove onim vinogradi- rama, kojih proizvod ne prelazi stanovitu količicu vina.

Drugi i treći zahtjev zastupnika Pučke Stranke su nepspravni. Kada bi Min. fin. poslušao zastupnike dra. Korošca i Dulibića, da se troša- rina na vino utjerava prama odredbi privremenog zakona, naime da se ima plaćati samo pri uvozu vina u mjesta podložna trošarini, učinio bi veliku nepravdu jednom dijelu dalm. vinogradara. Oni su imali upozoriti Min. fin. na nepravdu i na krivu stilizaciju samog zakona koli u čl. 3 toli u čl. 6 Tbr. 6, b i zahtjevati da se iz čl. 3 ukinu ri-

jeći »i vinski most« a iz člana 6 Tbr. 6, »vin- ski most i vinski kljuk«, a glede ono 35 din. trošarine predložiti, da se obustavi svako utjeri- vanje trošarine, dok se u tom pravcu ne saslušaju dalmatinski vinogradari, jer se radi o njihovoj koži.

Stavka u zakonu da se trošarina na vino ima utjerati »na sva druga vina (vinski most i vinski kljuk), u oblastima gdje se je i do sada naplaćivala trošarina«, glđe se sa trećim zahtjevom poslanika Pučke Stranke i nerazumljivo je, zašto su oni uopće postavljali ministru ovaj zahtjev. O tomu ne govori ništa brzovaj »Nar. Straža«, a ja držim, da dr. Korošec i dr. Dulibić u času, kada su razgovarali sa ministrom nisu u stvari bili podrobno informirani, jer nije moguće ni pomisliti, da bi oni zagovarali interese šibenskog težaka, a istodobno ministru predlagali da slobodno radi proti interesima zlarinskog, vodičkog i i ostalih okolinskih seljaka.

To bi bio jedan politički nonsens, a oni dvo- jica takova šta ne bi jamačno nauriće učinili, jer znadu, da bi im u tom slučaju seljaci iz oko- lice pri izborima okrenuli ledja.

Koliko ustanova zakona, toliko i stanovište poslanika Pučke Stranke, da se trošarina na vino ima naplaćivati u oblastima, gdje se je i do sada naplaćivala, uperene su proti jednom velikom dijelu vinogradara i to uprav proti onim sa sela i sa stana, dakle većinom proti slabijemu dijelu vino- gradara u Dalmaciji. To je jedna velika nepravda, koju treba ukloniti čim prije, to bolje.

Evo primjera: Šibenski vinogradar kad pro- daje vino u Šibeniku za Šibenik ne bi plaćao tro- šarinu; vodički ili zlarinski kad proda vino u Ši- benik, kupovaoc treba da plati uvoznu trošarinu. Šibenski vinogradar kad proda vino za Split kon- sument plaća trošarinu. U jednu riječ: za vino, koje se konsumira u mjestu gdje je nakon otoka izpod dropta saliveno u bačve ne bi se plaćala tro- šarina, — (Po privremenom zakonu bi imalo se naplaćivati), — dok na vino, koje se uvažu iz je- dnog mjesta u drugo imala bi se plaćati trošarina.

Svak vidi ovu nepravdicu, pa sigurno i posla- nici Pučke Stranke. (Slijedi konac)

„Čiste Suzane“.

Osvrt na naš uvodnik u broju 9 »Šibenski švercari u pravom svjetlu«. Stanoviti »Suzane« Ši- benika, pulk čak i iz Splita prigovaraju nam, što se barem nismo jednom opaskom ogradili o »prika- zanje« člankopisice Miha Jerinića; to da baca ružno sjelo na prošlost našeg urednika, jer uzeti u oh- ranu »švercare i švercerstvo« Šibenika i šibenčana napa se ono »kralja švercara« Šaru, da je grih skoro — protiv Duha svetoga, I onda onako za- plotnjački, da im je poznato kako Pipe Šare nuda i nudjao na hiljade dinara, da ga se ne napada.

Lonče, kovali smo te. A nama je poznata druga: da su »čiste Suzane« od Pipe Šare iznudji- vane milion kruna za da ga se ne napada.

Na stranu babarizam: tko bi svijetu namislo kolača — svaka glava svoju kapu ima. Mi i naš urednik potpuno slažemo se, a i odobravamo uvodnik broja 9 našega lista, te se g. Jerinićem izjavljamo u svemu i po svemu — solidarnim.

Da obrazložimo:

I mi smo bili, a i danas smo protiv „švercera“. Ne samo, već hmi smo izmudju prvih koji smo „švercerstvo“ osuđivali, i nadležnim vlastima predočivali, uvijek — ne u nadi, već sjegurni — da će nadležne vlasti odkrojiti pravo i pravicu ne po babi ni po stričeviću, već po pravdi Boga velikoga. Prevarili smo se, jer vika, krika samo i jedino na gujsko gnjezdo „švercera“ — Šibenik.

Našem uredniku ne samo što je poznato: tko je „podkomisiji podastro listinu tobožjih švercera“, već mu je poznat i stanoviti „švercer“ koji je sve izbljuvao i na *index* postavio uz uvjet, da on kao švercer ne će biti odat niti oštećen.

Vika na šibenske švercere! A Bilićar u Kninu? O njegovim prljavštinama ni imademo čitavu govedju kožu izpisanu. A stanoviti odvjetnik kojemu „Novčani zavod“ za posredavanje izbraja 500.000 — 700.000 i istodobno Zavod pada pod stečaj? A u Sremskim Karlovcima zatvor tvornice, koju prioritor stoji 1.000.000? A posao pabave ulja u Grčkoj, prodaje Italiji u zamjenu za sol, te prodaja soli u pokrajini? A na vagone prodaja hiesa tvrci Luxardo u Zadar za pravljenje *angara* na Zemunik u talijanskoj okupatornoj vlasti protiv naše države? A na vagone preko devete ruke prodaje cementa Talijanima za meterizanje rovova protiv naše vojske? A splitski „cementaši“, oprost carine? A pušćenstva „raka (i račice. *Op. popr.*)“ po Heladi? A zarada, provizija našeg sadašnjeg poslanika u Londonu 50—60 miliona dinara pri sklapanju našeg inostranog zajma, kako iznaša bivši naš londonski poslanik Čeda Mijatović, nije li više nego li „švercerstvo“? A imenovanje Talijancu Stjepanu Gelineo savjetnikom pri okružnom Sudu Šibenik? A predlog imenovanja savjetnika (učića za državnog odvjetnika sa šestim razredom čina; čovjeka koji nije nikad višio sudačko zvanje, niti sastavio presude, a sigurno niti vidio nijedne obtažnice“ Sve ovo skupa je i nepolitizam i švercerstvo.

Švercerstvo je svoje vrsti i pokret stanovite bande Zemljoradnika: uskratom dohotka šćerati na prosjački štap vlasnika.

Za što se ne piše, više protiv ovakovih parasita?

Split iznaša tudje prljavštine, ali svoje pokriva; da, on vidi u tuljem oku slanku, a u svome ne vidi — gredu.

Je li dosta? „Čiste Suzane“, stojimo vam na biljezi.

Bankrot šibenskih privrednih krugova.

Plus gubitka radi zamjene novca.

Nakon svega onoga što je pisano o poraznim posljedicama koje su prouzrokovane bezpromišljenim zavlačenjem izmjene novca u prvoj i drugoj zoni i nakon porazne činjenice za sve članove komisije i podkomisije za izmjenu novca, da je Min. Savjeta sa svojim pravorjekom, da se tobožnim šibenskim švercerima ima povratiti zapljenjeni novac od 14 mil. kruna, bilo je očekivati da će se ljudi, kojima je povjerenja izmjena no ca, požuriti sa istom, eda ovom narodu prištede svaki daljnji gubitak.

Dok na ovom mjestu nek je Min. Savjetu, do koga je dopro i apel ovog lista, izrečena javna zahvala, gdje je njegovim pravorjekom jednom za uvijek obrisan sa čela ovog marljivog i radinog grada ljagu švercerstva i na taj način našim trgovcima, koje su kojekakvi farabuti crnili i grdili, pružio najbolju zadovoljštinu i priznao njihov realni trgovački rad, dotle nam je još nerazumljivo, koji razlozi vode delegata Bogdanovića, faktičnog predsjednika komisije Gjuru Cvjetanićina i formalnog predsjednika komisije Juru Biankinija, da otezanjem ispiate novca ovaj narod na božju pravdu strada.

Mi smo kao i svaki trezmeni čovjek mislili, da su se ova tri nova Zeuza uvjerili, da je svako zavlačenje definitivne izmjene novca davno sazrelo. Medjutim mi nemamo o tome nikakve pozitivne vijesti, kad će se početi sa izmjenom, za koju bi uz mogli reći, da je istinita, i ako nam je poznato da se je na zadnjoj konferenciji u Splitu posebni delegat Min. financija iz Beograda čudio: zašto se već jednom ne pristupa toj blaženoj izmjeni!

Što je istina, to je, da se je gubitak šibenske privrede za ovo petnaest dana od 1. studenoga povicio na nevjerovatnu svotu, koja ovaj trgovački svijet vodi podpunom ekonomskom bankrotu.

Kamate su se povisile:

1). na 141 mil. kr. ležećih kod porez. ureda u Šibeniku od 4.230.000 na K.	4,700.000.—
2). na 6 mil. lira od 191.250 na 208.242 današnji privatni kurs liri 13 kr.	2,759.900.—
3). na 10 mil. din. od 1,275.000 kruna	1,416.660.—
4). na 35 mil. kruna od 1,115,000 kruna	1,237.041.—
5). na 2 mil. duga od 180.000 kruna	210.000.—
6). na razlici valute lire dug ne iznaša više 43.2 mil. kruna. On se je opet povicio na 77 mil. kr. Dakle	33,800.000.—
7). Suvišni potrošak za utoke 20 hiljada din. (tiskarska pogreška u zadnjem broju 20 hilj. kruna).	80.000.—

Gubitak na kamata i valuti K. 43,203.601.—

Za samih petnaest dana povicio se je gubitak naših privrednih krugova na 78 mil. kr. Zar nije da ti mozak prsne od jada i boli čitajući ove ogromne cifre, kojimā ćemo nadodati i gubitak našem narodu, dok je šćer bio 5 din. kilo (sada 15.—); mast 13.— (sada 22.—); drva 12.— (sada 16.—) razna roba: priporieko recimo 20.— (sada 60—80) pura, selječka hrana, 1.50 a do malo dana 5 din kilo, ulje 10.— (sada već 24.—).

Što čine vodje naših lokalnih stranaka? Jesu li se složile u ovom za sve stranke životnom pitanju i zatražili, da se novac što prije izmjeni? ljudi božji, zar ne vidite, da s dana u dan ovaj naš privredni narod strada sve to više? Ta vama leži na srcu njegov probitak — spasite ga od pretećeg mu bankrota!

Miho Jerinić

Kako je u Benkovcu?

Ne zna se: ni tko piše, ni tko plaća.

Kako na Benkovcu, tako skoro po cijeloj Jugoslaviji

Ako se obratiš centralnoj vlasti: pišeš i bzojaviš, ali odgovora nikakova. Njima je prešnije natezanje o partijam i položajima nego li ostali državni interesi. Po primjeru ovih, povelu se i sve činovništvo: u obće se ne radi ništa u nikakvoj struci.

Učiteljstvo (mislimo, ne svaki *Ur.*) kad im pane na pamet onda zalaze u škole bez ikakova reda i kontrole (za vjerovati je, jer noimenovani nadzornik i partaican i nesposoban. *Ur.* i služe u onom mjestu gdje oni hoće.

Sud radi nešto, jer odvjetnicima — pa ovi pritiskuju — i podvornica i oranica i sjenokoša: krava muzara.

Poglavlarstvo nema nego dva činovnika, od kojih jedan na dopustu već mjesec dana. Ali zato obiluje hrpom služinčadi i pisara bez ikakova posla.

Imala se otvoriti „gradjanska škola“. Došao je jedan učitelj, a drugi — tobože upravitelj — imenovani nikad nije došao. Tek nekidan se slu-

čajno saznalo: da došao iz Bosne, pošao na Siverć i da neće u Benkovac. O dolasku učitelja vlasti ne poduzimlju nikakova koraka, a niti imaju ikakovih naloga. Poslani učitelj došao bez ikakovih uputa; i tako šće, ne znajući ni sam šta da radi.

Ovo je slika reda i rada na Benkovcu, a kako se vidi: sudje su jednaki na poslu, dočim na jeziku svak je veliki patriota, a najbolji su i naj veći u — pobiranju mjesečne plaće.

Izmudju ostalih bezposlenih, ima skoro d mjeseca da vlada poslala jednog za *disinfekcij* naravno; bez aparata, a kužnih bolesti nema.

Nadzorni porezni činovnik traži od vlasti 10 kruna mjesečno za pometaću ureda i dnevni uredbu svičea, a vlast šalje jednog stalnog poslu: nika, podvornika. Štednja!!

Porez, daća, tlaka.

Iskreni ko uvijek tvrdimo: za Jugoslaviju, re dili se, živimo; za nju pod Austrijom u „taoćtve odvedeni, a pod Italijam u robiju dospjelji Pe Jugoslavijom, Gojencie della „*Lega Nazionale*“, nesam što su nas htjeli, nego nas i sunovratili na prosjčki štap. Nadošli Zemljoradnici a la Franić (Fr niću da od Boga nadje; pod Austrijom bio nesebičan, svoj. *Opz. popr.*) i Vrsalović, ovaj te za zabicom kao što je postigao i drug mu to njak, koji nastoje da obijamo — općinski prag, d dospijemo u „Ubožni dom“ na teret puka i narod.

I za sve ove patnje, za sva ova progonstv za sve naše žrtve mi halalimo. Jeli dosta: uz s bjedu koja nas bije, da smo spravni krv prolje život založiti za naše ujedinjenje, za Jugoslaviju po ustavu za S. H. S.? Mi kao mi ne protivimo nikakvom porezu, nikakvoj daći, nikakvoj tla Ali ipak i maslo je začina, al mu se hoće način *Ogni troppo, rompe gruppo!*

Mi ne možemo ni predviditi što će nam proljeće Jurjev dan donijeti. Ipak slišamo u pu *ritornello*: „I još će nam gora žalost biti, koju nam Jurjev dan donijeti!“

1. Porez na vino: 35 Dinara po hektolitr.

2. Izvoznica na vinu: 10 kruna po hektolitr a 20 po rakiji.

3. Dovezo vino u Šibenik Činovniku, prist bina za svaku partiju da se obistini u količini Dinara; tako se ovih dana dogodilo Ivanu Ma nović i Špiri Živković iz Zatonu.

4. Kreaš drop prost od carine u Zloselin mora da dodje činovnik iz Šibenika: putni trošak hrana, konak i u antrašelj 160 dnevicu.

5. Voziš 160 dasaka. Polaziš Tiesno; gu dnevicu. Sutradan dolazi financa; izkrcavaš i plać 60 kruna njemu pristojbine. Misliš nešto ukrea Ponovno gubi dnevicu u Tiesno. Dolazi i opet nanca, ali sutra dan? Plačaj 15 Dinara njego onorara.

G. Kumanudi, ministre financa, bilo bi i vrie sa sličnim diplom jednom i za — pašnjaču.

„Stali svetcu dieliti blago“

Vodice, rodno mjesto našeg Urednika, čudi vati ljudi. To su osobiti tip. O njima čovjek m slobodno uz gusle zapjevati, „niklo nema što dice imadu“. Vodice imadu *svuju volju, svoj moz svoju glavu*. Bit će i medju njima gjubra i gju šta, ali uzeti u obće opet — „kud svi Turci, i člavi Mujo“. Posvadić će se; poklat će se, ali prieti vanjska pogibelj, odmah će mu složno: „st počekaj od Kladaše Mujo“!

Vodice dadoše liepi primjer u pokretu zem radnika. Neznatna je malica, koja uskrati vlast njegovu pravu. Svi skupno pak skočiše u obr vlastništva vodičkog vlasnika, kad htjeo susjed jednog sela vlasniku mjestu pravu posvojit.

Kakovi Vodićani, takovi i njihovi svetcu. I zarutiše se međusobno. Zlo je što „zemljoradn tlatjevi“ probiše i „božje dvere“, gdje izbacili *apljuvak*.

U Vodicama najvestiti neku vrst „zemljora čekih zahtjeva“ Gospe Karmena i Srđce Isusove Svetome Križu. Puno rekli, a ništa pogriješili, ove tri mjestne „bratovštine“ imaju međusog ugovor još od 1911 u pogled hrdauličnog u ulja; i svaka „bratovština“ do prošle godine mala po ugovoru svoj dio. Ove godine: „Bra-

šina Sreća Isusova" i "Bratovština Gospe Karmena" uzkratili patreći dio "Velikoj bratovštini Svetog Križa", ko da će se pučanstvo poklati bude li kandido paliti mjesto pred ikonom Gospe Karmena. Srđca Isusova, pred glavnim oltarom (žrtvenikom) Svetim Križem. Potari ih sv. Križ. ta je li je ovaj jači i mogućniji: na njemu je Bog-sin bio razapet. Pučanstvo Vodića Stuje i časti sve božje ugodnike — svetce; osobito pak one u „božjim dverima“ — veći su, mogućniji su: na prestolju su — koman-liraju.

Poslušaj nas jednom biskupijo Šibenika: zasuči rukave: sgrabi metu i lopatu, pa pročisti gubu z lorine.

Ne ćeš li? mi — niti luka jeli, niti lukom mrdili! Svakako, zlo je da nemože gore — kad u ovom darmaru i „svetci stali dieliti blago“.

Trgovački glasnik.

Veliki trgovački kalendar bit će dotiskan oncem ove godine. Kako će kalendar bit tiskan u ograničenom broju primjeraka, to se trgovci, industrijalci i obrtnici ovim pozivlju, da što prije pošlju redplatu od 12 din. Sadržaj kalendara je bogatša Trgovina. — Pregled naše uvozne i izvozne trgovine. — Statistika, upoređena sa trg. ostalih zemalja. — Industrija. — Stanje naše industrije u god. 1921. — Kretanje cijena u zemlji i u inostranstvu. — Poljoprivreda. — Stočarstvo i voćarstvo. — Naše burse. Kursevi na našim stranim burzama. — Stanje naše valute. — Banke i Narodna Banka. — Stanje velikih banaka i njihov rad. — Naš saobraćaj. — Željeznice. — Riječno i pomorsko brodarstvo. — Naše financije. — Državni dugovi. — Privredne ustanove. — Razne tarife. — Istorija rata itd.

Predplatu treba poslati na administraciju „Velikog Trg. Kalendara“ Beograd — Bosanska ul. 47.

U fond Udruženja trg. industr. i obrt. sjeverne Dalmacije pokloniše da počaste uspomenu blagopokojne Marte Barbača: Jakov Dulibić i Simo Jutić svaki po 10 D. Uprava najljepše zahvaljuje.

Maksimalne cijene u Zagrebu. Primamo od prijatelja: Sud za suzbijanje skupeće u Zagrebu svojio je, za hranu u gostionama, svratištima, restoracijama, kavanama itd. ove cijene: Jula govedska K. 1.50, začinjena jula K. 3, govedina ubana K. 10. — govedina oholožena K. 15. — govedska pečenja gotova (kao odresci, upirijena govedina itd.) K. 16. — govedska pečenja, friško gotovljena (biftef, pržolica, ramstek, rostbeauf, file d.) K. 20. — pisana pečenka sa umakom K. 20. — ovedji gulaš veliki K. 10. — govedji gulaš mali K. 5. — fileki, velika porcija K. 8. — fileki, mala porcija K. 5. — teleća pečenja (kao hubrežnjak, odhubrežnjak, poplećak, hrbat itd.) K. 15. — teleći paprikaš, velika porcija K. 10. — teleći paprikaš, mala porcija K. 5. — teleća plućica, velika porcija K. 10. — teleća plućica, mala porcija K. 5. — rajžlec, velika porcija K. 8. — rajžlec, mala porcija K. 5. — svinjetina (sve vrste pečenja: hut, brat, poplećak itd.) K. 20. — svinjetij paprikaš, velika porcija K. 14. — mala porcija K. 7. — piletina, (sve vrste pripreme) porcija, razumljeva se pol pileta K. 30. — variva K. 4. — šalata (sa uljem i kvasinom) sve vrste K. 5. — tjestenine kuhane kao: rezanci K. 10. — torte K. 8. — sir K. 8. — crna kava K. 4. — mljeko K. 4. — bijela kava K. 5. — kapuner K. 4. — za crnu kavu, mljeko, bijelu kavu, upuciner u lokalima gdje svira glazba, za vrijeme koncerta, može se tražiti povišena cijena K. 1.

Kako vidite, amo se živi lipše, nego li u vas mo. C. Z.

Seljačka Brana.

Cijena drva: Sud za suzbijanje skupeće od dio je, da se drva ne smiju više prodati od kvintal. Dobro je, ali je upadno, da u "Truljama" nalazeća se drva cijene kubični metar 0 din. U jednom kub. m. računa se četiri kvintala, to bi obzirom na tu cijenu dotični Sud imao biti u susret našim goranicima i povisiti im cijenu u barem 20 din. kvintal, eda sada kada se puri ovsi cijena na 5 din. kilo, uzmogno kupiti jedno ko pure više.

Jače selo od medjeda. — U Lišanima općine Benkovac posjeduje crkva 30 dana oranja, što djevo, pradjedovi i šukundjedovi lišanaca na općinoj "mušić" za crkvu posvojili, izmekotili, izorali,

umerali. Ovu prostoriju crkva daje na godišnji izov trojici Lišanaca. Usljed pokreta „Agrarne reforme“ pomenuta trojica bhjede oranice sebi prisvojiti. Škočilo selo — ne će te! I sada čitavo selo ore, sije za crkvu, jer da su crkva oni — svi seljaci. Ne bude li potrebe crkvi, da oni znadu plod s njihov pametnije uložiti kao na korist škole, pučeva, a ne da tri barabe u krčmi zapiju. Ugledala se i ostala mjesta niz pokrajinu u ovaj pokret koji našu državu riešio. u ovom pitanju, barem za Lišane svake glavoholje.

Udar nadje iskrnu u kamenu. — Naš urednik pr. ponedjeljnika zašao u Zaton — „kader“ nepravice i nepravde pram „maloposjednika vlasnika zemalja“ i osnovao — odbor „Udruge maloposjednika Split“.

Iskra je planula i zahvatiti će čitavu sjevernu Dalmaciju.

Po stanovitu našeg Urednika, osnovanom na državnim interesima vladostrojca, do potrebe i mač i kultura imali bi štiti i riešiti obranu svog poposjeda, jer svakom vlasniku najljubljenija domovina, prva država, je svoja na pošten način stečena ili baštinjena imovina. Pri svojoj glavi, ota po glavi.

Socijalna skrb.

Benkovac ne pokriva najnuždniji broj činovnika imenovani činovnici ili stoje u Zadru ili u obće ne će da dodju. Kad im se nadje stan, onda nedolaze; a kad stan drugi zapremi, onda brže bolje jave, da nemaju stana i s tim su opravdani. Dokle će potrajati ovo rasipanje našeg državnog novca izplaćivajuć ga mjesečno — *dangubam?* Stanbeni uredi, providi; Socialna skrbi uredi — stanove.

Kuća na najboljem polažaju u Šibeniku unajmljena za mjesečnih 60, odnosno 150 kutija žigica. Šibeniče, na poljani „Kralja Petra“ obstoji „Caffe Tommaseo“. Prostorija vlasništvo vaše, šibenske općine. Mjesečna najmovina 300 austr. kruna, što otlag par mjeseca odgovaralo 10 za 1. — mjesečno Dinara 30. Sad kad austrijskoj kruni uzlanovljena promjena 4 za 1. općina prima 75 Dinara mjesečno, Kutija žigica 1/2 dinara; odgovara 60 odnosno 150 kutija. Za ovu prostoriju, držimo, da bi mogla šibenska općina godišnjom najmovinom učesati pokriće općinskih troškova za mjesec dana. Nu kome je otač bog, lahko mu postati svetcem — tko ima kumova imade i kolača.

Šibenčani, ovliko u dobroj namjeri. Zadolvoljni vi, općina, stambeni uredi, i Socialna skrb, zadolvoljni i mi; smatrate ko da nismo ništa niti rekli, a još manje — prigovorili.

Sudbene vijesti.

Porota u Šibeniku. — Kao u svemu kod nas tako i na ovdješnjem sudu vladaju još uvijek, rek bi, iznimne mjere. Porota se je uvela u cijeljoj Dalmaciji a u Šibeniku sveudilj sudi šest sudaca. Ni smo mislili, kad je ovdje bio na prolasku ministar pravde, da će ga se na ovu ostavštinu pokojne Austrije upozoriti i da će on, čim se vrati u Beograd narediti, da se u Šibeniku otvori porota. Na žalost to nije bio slučaj. Što na ovo odgovara g. Dr. Ignat Katalić, kad predsjednik g. Bojanić nema ništa protiv uvedenja porote?

Vijesti grada i okolice.

Lakše je tebi, Vlade, nego meni. — Pročitao sam onu tvoju šalu u „Straži“. Vjeruj mi, moj Vlade, nije na mjestu. Ne valja se onako rugati i to javno sa našim hijednim seljakom. Kad bi ja trideset godina u Šibeniku bio radio za težaka, kao što si ti, dragi Vlade, radio i žrtvovao se, vjeruj ti meni, ne bi njemu danas bilo nužde davati ikomu proviziju, ko mu nagje kupca vinu. U tomu leži tvoja i svih tvojih prijatelja, koji ste radili cijeli svoj vijek za materijalno podignuće šibenskog težaka, krupna pogreška, koju treba da sada ispravite.

Ruke na posno, u mjesto, da shijaš šale. Seljacima nije do šale. Oni prodavaju vino 300 do 350 din. (ovdi na malo 4—5 lit.) a puru eto plaćaju din. 3.50. Prošle se godine u Splitu prodavao kukuruz 1 din. kilo, a vino na veliko minimum 400 din. Vidis, moj dragi Vlade, prošle je godine seljak u Dalmaciji za jednu litru vina kupovao četiri kila pure, a ljetos? Kako se čuje

pora će se ovih dana povisiti na 5 din. pa imaš li ti duše i sreća slušati jadikovanja težaka, da za litru vina ne mogu kupiti ni kilo pure, Nemaš, Vlade, poznam ja tebe u dušu! Za to nemoj se više šaliti s njegovom nevoljom, nego upri sa svim silama da se, bilo s koje strane i od koje mu drago stranke, izposluje od Vlade, da u ovi kotar pošalje najmanje 100 vaguna pure za našeg hijednog i gladnog težaka uz cijenu od jednog dinara, eda naš seljak za litru vina uzbude moći kupiti barem 4 kila pure. Ovo postići lakše je tebi, Vlade, nego meni, a što mogu moje slabe sile, pomoći ću te u toj akciji perom i djelom na korist gladnih, golih i bosih težaka, bez provizije, članova i zahvala.]

Miho Jerinić.

Kontraband. Utorak gradski financieri zaplijenili do 30 kg duhana. Tko vragom do podne tikve sadi, od podne razbijaju mu se o glavu!

Prisega. Prošle nedjelje momčad podčastničke škole naše mornarice u Mandalini položila zakletvu.

Potop. Na osvić utorka „Rivina jaruga“ u Skradinu izašla iz korita. Poplavila podruma za metar i više visine. Rušila ceste i mostove. Šteta preko 50 hiljada dinara. Nama smrtnicima ništa čudnovato, kad se zna da „Jaruga“ biva radjena na za sanaciju i korist Skradina, već za zaštitu i obranu posjeda Talijana — Marasovich, popapučenog opanka iz Irupa.

Postupak drž. redarstvenog organa, van službe 14 ov. mj. redar Jakov Granda „zločinški“ je napao konobare „Hotela Krke“ udarajući ih šakama i triskama, prijeteći im samokromom kođa je imao u ruci. Samokres mu je pri tom bio odnesen, i stvar je predana Državnom odvjetništvu.

Da li je postupanje opravdano? i da li je to organ javne sigurnosti? Dane Slavica.

Razgovor na loži.

Anača: (klimajući glavom): — Moja Ikača, da znaš što se snilo noćas! Zla nam se piše. Snilo mi se, da mi, ko plaćamo banak na misec, valja da imamo legitimaciju sa fotografijom.

Ikača: (tjuti): — Pa šta bi i to bilo? Mislija sam — Bog zna! — Šta ti se dogodilo. Fotokrafali su sve ginaziste i realce, pa mogu i nas. Isto sad imamo novog fotografa i od naše krvi, a slika lipo, da se nemože lipše. Štani u kući žaje u ulici sv. Frane i zove se „Balkan“.

Anača: — Vidila sam sliku stare Kate. O kako je ostala lijpa. Na slici je mladju za deset godina, a nepozna joj se nikakva dlačica na bradi. I Marija muški se fotografala pa se i njoj ne vidi ni brada ni brci. (oh se smij). Jesi li vidila žalu sa starim Melkom?

Ikača: — Ne virujem. To će bi popovi izmislili.

Anača: — Nisu, ne! U nedilju na večer sva mu se soba svitlila, kao da u njoj trista svida gori. Stari se Melko probudio i na jedan put vidio na pomisti pravu sliku sv. Ivana, glij mu govori. Ako te žaci nemogu tvoja sinu, ali ja nisam učinio tebi ništa, pa zašto ne ćeš da udaraš više u organ?

Ikača: — Nema više čudesa!

Anača: — Ima li nema li tu za neznam, ali mi se čini, da će stari Melko u dojdnu nedilju opet udarati u organ.

Ikača: — To bi učinio dobro. Šta ga ulazi sv. Ivan sa težakima i njegovim sinom?

Anača: — Tvoj se Jakiša ljutio da u prošlu nedilju nije bio u kafani, jer je bila zavorena, a pođ se Pave izvalio na krevet i spavao cilo po mjesec.

Ikača: — Ono su pametno učinili, ali bi trihlo da svaku nedilju sve zatvore. Bilo bi manje bestimanja i kartunja.

Anača: — Jesi li žala onu od Svecera.

Ikača: — Nije nam pripovidio ništa Stanin muž.

Anača: — Dobili su sve krunu natrag, što su im jih bili sekvestrali.

Ikača: — Kojeja vraga ono lipe po zidu? Hajde, vidi!

Anača: (vrativši se): — Lipi oglaš, da će Sud za skupeću stavljati cine verduri, kači, šećeru, jajima i suhim smokvam.

Ikača: — A postavu u obuću?

Anača: — Nisam sve dobro pročitala. Nisu stavili velike globe. Do dvi stotine hiljada dinara.

Ikača: — Brr... a ko ih ima od nas na loži? Ni stara Kata ji nema, ako joj ne bi sin Josko dno.

Anača: — Bilo bi lipše, da nam ovi dobave kumpira i verdure a ne njihove činike, onda bismo i mi cinije davali.

Ikača: — To govori i Stanin muž.

Ikača: — A što će sad frajat?

Anača: (smijajući se): — A što pucaju od jedu oni, što su im jih bili sekvestrali!

Ikača: — A jesu li stavili cinu na kruh?

Anača: — Na nj ne treba cinu. Danas ga se malo kuva. Prošla su vremena, kada nam je naš šjor Marko prodavao brašno po deset šoldi.

Ikača: — A što je od njega?

Anača: — Neke su mu se htile za petu, a on ji vidio i pljunuo im u gubicu, pa dok se ne operu ne će da se prbi u ništa!

Ikača: — Ima i pravo! Evala mu!

Pošta.

G. Oskar Tartalja — Split Stavio si nas u veliku nepriliku sa tvojim u br. 271 „Novog lista“ da nemožes primiti nikakvih dopisa iz Šibenika, ako ne dolaze preko tvog stalnog dopisnika, pak zato nek se izvole njemu obratiti, koji će im biti u svemu pri ruci. Poznavajući Šibenčani našeg urednika kao tvog dobrog znanca i prijatelja, dolaze ga skoro dnevno napstovati: da im on označi dotičnog dopisnika kome li se izjadali, eta im tiri u tvoj list. Našem uredniku je nepoznat, pa budi toliko susretljiv, jednom kad zahtjevaš, najavi ga imenom i prezimenom u svom listu, tim ćeš ugoditi i Šibeniku i Šibenčanima.

G. Raimond Rodin Matin — Druž. Luka Bog vas obdario svakim dolinom. Imate zemljišta, da vam i u ledini obradnjom teži. Pa zašto pitati da vama i braći vam Vlada uzdugi zemljišta u Sretnu, Banatu, Bačkoj, Vojvodini? Tim otinujete parče zemlje drugim zemljoradnicima Prozima je vaša volost, jer za postignuti uskočište u „radikaliju“. Vi se umišljate, da ste „državotvorni element“ kao radikal; dočim ste vi „raztvorci element“ svoje obitelji, svog topranga, svoje imovine.

Oglasi, za „Mali Oglasnik“ prima Pučka Tiskara svaki dan do sriede na večer.

Mali oglasnik.

(Do 20 riječi 5 din. Svaki pet daljnjih riječi 1 dinar)

Privatni činovnik preuzima prepisivanje svakojakih spisa, na vlastitim pisacim strojem, mlja se trgovcima za 2 sata dnevno vođenje knjigovodstva. Obavjesti kod uprave. 111

Udruženje trgovaca, industrijalaca i obrtnika za sjevernu Dalmaciju.
ŠIBENIK

Šibenik, 1. novembra 1921

Poziv

Pozivlju se Gosp. članovi da pristupe na izvanrednu glavnu skupštinu, koja će se održavati u Nedjelju 20. Novembra tek, god u prostorijama mjestnog djetista (Badjina) u 5 sati večer, sa sljedećim dnevnim redom:

1. Odobrenje pravilnika u konačnoj formi;
2. Biranje nove Uprave prema novom pravilniku;
3. Eventualia.

Ako koji član želi pregledati novi pravilnik prije glavne skupštine, neka se obrati zamj. Tajnika Gosp. Josipu Jadronji.

Predsjednik: Miloš Šupuk s. r. zamj. Tajnika: Josip Jadronja s. r.

Sve se pismene ponude šalju na upravu lista „Raskovani“

KAVANA »ISTRA«

Javljim cijenjenom općinstvu, vojništvu, te ratnoj mornarici, da danom 1. novembra o. g. preuzimljem, bivšu kavaru „Miramar“, koja je općenito priznata kao najpogodnija za zimsku sezonu, i koju ću opskrbiti sa najfinijim stranim i domaćim likerima, čajem, slatkisima i t. d. Kroz sezonu angažovao sam više zabavnih družina. Držat ću i bogati izbor svih domaćih novina, časopisa, revija, ilustracija. Jamčim najbolju i najsolidniju poslugu.

Preporučujem se cijenjenom općinstvu

sa štovanjem

Antun Dominis i dr.

Pučka Tiskara u Šibeniku

književna djela, tiskanice za sudske, općinske i župne urede, trgov. listovnih papira, računa i omota, osmrtnice kao i posjetnica, zaručnih i vjencanih objava itd. Naručbe se primaju kod g. A. Ungaro, u širokoj ulici br. 172. — — — Izradba brza i solidna

ponovno se je otvorila i prim na izradbu u ćirilici i latinici sv zasijecajuće radnje, kao: razn

s umjerenim cijenam

Slavenska Banka d. d. Zagreb

prije

Narodna Banka d. d.

Podružnica ŠIBENIK - Centrala ZAGREB, Ilica br. 7.

Uplaćena glavnica K 100,000.000.—

Pričuva K 30,000.000.—

Ulošci preko K 250,000.000.—

PODRUŽNICE: Beograd, Brod n/S, Dubrovnik, Osijek, Sombor, Sušak, Šabac, Vršac.

Ispostava: MONOŠTOR

AFILIACIJE: Jugoslavenska industrijska banka, Split. Bankhaus Milan Robert Aleksander, Wien I., Augustinerstrasse 8. Balkan-Bank R. T., Budimpešta.

AGENCIJA: Buenos Aires, Rosario de Sta Fé (Argentina).

ZASTUPSTVA: Lima (Peru), La Paz, Oruro (Bolivia), Antofogasta, Valparaiso, Punta Arenas, Santiago (Chile); Rio de Janeiro (Brazilija), Montevideo (Uruguay).

Prima uloške

na knjižice i tekući račun uz najpovoljnije uvjete, te obavlja sve bankovne transakcije najkulantnije.

Prima terminirane uloške - (Term-Deposits)

— — — te ih ukamacuje na 18 mjeseci sa 5 1/2% na 24 mjeseci sa 6% — — —

Obavlja sve bankarske poslove najkulantnije.

**- KNJIŽARA I PAPIRNICA
FILIP BABIĆ
ŠIBENIK**

Potpuno skladište knjiga na našem i stranim jezicima.

Tvorničko skladište papira i najjeftinije cijene.

Sav pribor za urede, općine i škole

Skladište školskih knjiga. i Kr. Zemaljske Naklade u Zagrebu

Prima predplate na STRUČNE I PERIODIČNE ČASOPISE svakog jezika i struke.

MUZIKALIJE SVAKE VRSTI.

Zahitjevajte cijenke papira popis knjiga - Cijenke za urede

SINGER

ŠIVARČIH STROJEVA ŠIVARČIH IGALZ NAKNADNIH DJEZOVA

MRŠINSKOG ULJAZ PRODAJE UZ GOTOV NOVAC I OBROČNU OTPLATU

NA SVAKOJ JE MAŠINI NAZNACENA CIJENA USTANOVIJENA ZA CIJELU JUGOSLAVIJU

SKLADIŠTE — ŠIBENIK GLAVNA ULICA

ZASTUPNIK ANTE FRUŠIĆ

Juričev i Kesić - Bakar

Velitrgovina dalmat. vina - samo na veliko -